

Németországban vendégszerepelt a Nemzeti Filharmonikus Zenekar

Február közepén nagyszerű németországi hangversenykörúton vendégszerepelt a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Kocsis Zoltán főzeneigazgató vezényletével. A turné során 10 német nagyvárosban léptek fel, utolsóként a Berliini Filharmonikusok hangverseny-termében. Két fiatal, de máris világhírű vendégszólista is közreműködött a turnén: Julia Fischer hegedűművész, és Daniel Müller-Schott gordonkaművész. A koncertek tapasztalatairól a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatója, Kovács Géza számol be.

■ Hogyan értékelné ezt a nagyon sűrű, és nagyon intenzív két hetet?

– A Nemzeti Filharmonikusok Zenekara kevesebb, mint két hét alatt tíz jelentős németországi koncertteremben adott minden esetben nagy sikert kiváltó, több ráadást kikövetelő hangversenyt. Már a turné felénél megkaptuk a legtekintélyesebb német ügynökség, a Schmid ügynökség vezetői részéről a felkérést a következő, 2013-as hangversenykörútra. Ha ezeket az elemeket egymás mellé tesszük, úgy gondolom, önmagukért beszélnek.

■ Erre a turnéra hogyan került sor, hiszen ha jól tudom, évek óta nem koncertezett az együttes Németországban?

– Hosszú ideig nem kerülhettünk fel a Schmid ügynökség listájára, mert ott egy másik magyar zenekar volt, és úgy gondolták, hogy két magyar zenekarnak nem tudnának elegendő fellépést biztosítani. A helyzet azonban változott, és nemzetközi ügyekkel foglalkozó munkatársunk, Kovács Krisztina, egy nemzetközi menedzser-konferencián két évvel ezelőtt kezdeményezte a kapcsolatfelvételt. Ennek következtében jött létre ez a mostani, rendkívüli sikert hozó turné. Már most kaptunk nyári fesztiválokra szóló egyedi meghívásokat, illetve 2013-ra egy hasonló, a legjelentősebb német koncerttermekeket érintő turnén veszünk részt.

■ Milyen művek szerepeltek a hangversenykörút műsorán?

– A Liszt-évre való tekintettel természetesen játszottunk Liszt-művet is, a Les préludes-öt.

■ Egyes kritikák tanúsága szerint, ez a mű ma meglehetősen megosztja a német közvéleményt...

– A felfokozott politikai helyzetre jellemző, hogy a koncertről megjelent kritikák szinte kivétel nélkül megjegyzték, hogy a Les préludes egy szakasza a Wehrmacht filmhíradójának kísérőzenéje volt. Ez számunkra, több mint hatvan évvel a háború

befejezése után különösnek tűnt. Mindazonáltal rávilágított arra, hogy Németországban még mindig napirenden van a háborús szereppel való szembenézés, a lelkiismerettel való számvetés, olyan generációk részéről is, melyek már jóval a háború után születtek.

■ A múlttal való szembenézésnek ez az igénye a mostani korszakra talán még erőteljesebben lenne jellemző, mint korábban?

– Nagyon különös, hogy Ferencsik János az Állami Hangversenyzenekarral a hatvanas-hetvenes években szinte rendszeresen dirigálta ezt a művet, de úgy tűnik Németország akkor még odáig sem jutott el, hogy ezt egyáltalán szóba hozzák, ma viszont nyíltan beszélnek róla.

■ A szólistákat és a programot az ügynökség választotta, vagy Önök javasolták?

– A két szólistát az ügynökség javasolta, a műsor pedig mint mindig, egyeztetés tárgya volt. Ilyenkor mi adunk egy viszonylag széles választékot, az ügynökség jelzi a preferenciáit, aztán a végére kialakul egy közösen eldöntött program.

■ Milyen volt a két szólistával való együttműködés?

– Mindenki számára nagyon nagy öröm volt. Lenyűgöző élmény volt Brahms Kettősversenyében nemcsak együtt hallani, hanem együtt látni is Julia Fischert és Daniel Müller-Schottot. Szinte az volt az ember érzése, mintha egy műkorcsolya-világbajnokságon a világbajnok-páros nyertes kűrjét látná: olyan harmonikusan, olyan lenyűgöző pontossággal, ugyanakkor poézissel muzsikáltak együtt, hogy mind a zenekari muzsikusok, mind a közönség kitörő örömmel fogadta ezeket a fiatal művészeket. Amikor pedig az egyébként kassai származású Julia Fischer nem tudott velünk tartani, akkor Dvořák Gordonkaversenyében Daniel Müller-Schott nagyon különleges stílusú játékát élvezhettük.

■ Miben nyilvánult meg ez a különleges stílus?

– Ha arra gondolunk, hogy nem olyan ré-

A kép csak illusztráció a Nemzeti Filharmonikusok egy korábbi koncertjéről.

gen, még a nagyon nyers, és a nagyon pattogós, férfias stílus uralkodott a vonós-hangszereknél, elsősorban annál a generációnál, amelynek egy nagyon kemény játéktípus volt az ideálja, akkor Daniel Müller-Schott előadásmódja kimondottan régimódi, szinte már érzelmesnek számít. Mindenképpen inkább emlékeztetett Casals játékára, mint az ő fiatalabb pályatársaiéra. Itt jegyezném meg, hogy Kocsis Zoltán a versenyműveket is partitúra nélkül, emlékezetből vezényelte – természetesen hiba nélkül.

Csajkovszkij ritkán játszott 2. – kisorosz avagy ukrán – szimfóniája, illetve Brahms

éterien gyönyörű, és ennek megfelelően ihletetten előadott 4. szimfóniája egészítette ki felváltva a műsort.

! *A hangversenykörút utolsó állomása a Berliini Filharmonikusok hangversenyerme volt. Gondolom ez nagy kibívást jelentett a zenekar számára, hiszen ha jól tudom először léptek fel ebben a partinás terebben...*

– Életem végéig emlékezni fogok erre a koncertre, ahol a Brahms-szimfónia volt műsoron. Az utána következő percekre pedig még inkább, hiszen negyedórás ünnepeléssel jutalmazta a közönség a

művészeket, akik végül két ráadással hálálták meg a kitartó lelkesedést. Külön örömmre szolgált, hogy a Fesztiválzenekar alapító elnöke, Marschall Miklós is jelen volt ezen a koncerten, akivel nagyon barátságosan tudtunk egymással szót váltani. Nagyon kedves gesztus volt részéről, hogy eljött a hangversenyre. Annak pedig különösen örültem, hogy ő is láthatta, hogy nem csak az általa képviselt zenekar, hanem a Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar is ilyen kiemelkedő sikert aratott a világ egyik legrangosabb koncerttermében.

K.K.R.

Eufónia – Közép-Európai Ifjúsági Zenekar

Magyarország európai uniós elnökségi féléve és a Liszt Ferenc emlékév alkalmából a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kezdeményezésére a közép-európai régió öt zeneakadémiája fogott össze, és Eufónia néven közös szimfonikus zenekart hozott létre. A budapesti mellett a grazi, bécsi, zágrábi és ljubljana, valamint meghívott vendégként a belgrádi és a bukaresti Zeneakadémia növendékei játszottak az Eufónia Közép-Európai Ifjúsági Zenekarban, Kocsis Zoltán művészeti irányításával és vezényletével. A közép-európai hangversenykörút során először Budapesten, a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében mutatkozott be az együttes február végén, majd Zágrábban, Ljubljánában, Grazban és Bécsben is megismételte a programot. A koncertek műsorán Liszt Obermann völgye című zongoraműve Kocsis Zoltán szimfonikus zenekari átíratában, Dohnányi Ernő Gyermekdal-variációi Lajkó István zongoraművész közreműködésével, Bartók Béla Tánctisztelet és Kodály Zoltán Galántai táncok című műve szerepelt. Mind a négy magyar komponista annak a jellegzetes, közép-európai közegnek volt a képviselője, amely egykor politikailag is egységes területnek számított, s amelynek a rá jellemző sajátos művészeti gondolkodásmódja napjainkig meghatározó szerepet játszik a régió szellemi életében. A közös munka tapasztalatairól és az azt követő hangversenykörútról Kocsis Zoltán főzeneigazgatót kérdeztük.

való játék a reális perspektíva. Egyrészt kiváló zenekari művésznek lenni legalább akkora belső kielégüléssel járhat, mintha valaki a folyamatos stressz – jöllehet sikerek – közepette egy állandó szólista pályát él, ami azért nem éppen könnyű életforma. Másrészt a zenekari muzsikusok állandóan a világ legcsodálatosabb repertoárját játszhatják. Ez egy olyan perspektíva, ami számunkra természetesnek tűnik, de a fiatalokkal meg kell éreztetni, hogy milyen az igazi zenekari munka.

! *Pontosan mit ért ez alatt?*

– Azt, hogy hogyan érvényesül a kamarazenei alapon álló együttműködés olyan esetben, amikor nagy együttes játszik együtt. Milyen lehetőségei vannak ennek a nagy együttesnek, hogy olyasmit produkáljon, amit egyetlen más hangszeren sem lehetséges. Mindenesetre elmondható, hogy ezek a fiatalok ebből biztos, hogy megéreztek valamit, mert az összes próba és előadás erről szólt. Arról a közös munkáról, aminek egyik eredménye az a legmagasabb rendű öröm, amit ezen a pályán egyáltalán érezni lehet.

! *A próbaidőszak elején volt esetleg olyan érzése, hogy az ide beválogatott fiatal muzsikusok a zenekari játékhoz esetleg nem ilyen attitűddel közeledtek, és hogy ez később, a próbafolyamat során javult?*

! *Ön a Liszt-év nagyköveteként nemcsak a saját együttesével lép fel, hanem szólistaként és kamaramuzsikusként is, valamint más szimfonikus együtteseket is dirigál. Mik voltak ennek a fiatalokkal töltött kéthetes periódusnak a tapasztalatai az Ön számára?*

– Ez egy rendkívül fontos kezdeményezés, mégpedig azért, mert visszaadja a zenekari játék becsületét. Ennek köszönhetően lehetőséget kaptam, hogy ráirányítsam a figyelmet arra, hogy nem feltétlenül a szólista pályafutás az egyedül üdvözítő. A nagy többség számára valószínűleg a zenekarban